

ORSZÁGOS RENDŐRFŐKAPITÁNY

1139 Budapest, Teve u. 4-6.

1903 Budapest, Pf.: 314/15.

Tel: (06-1) 443-5573 Fax: (06-1) 443-5733

BM: 33-104, 33-140 BM Fax: 33-133

E-mail: orfkvezeto@orfk.police.hu

Szám: 29000/105/1323/ /2010. RP.

Tárgy: alapvető jogot sértő rendőri
intézkedés elleni panasz elbírálása

HATÁROZAT

A Rendőrségről szóló 1994. évi XXXIV. tv. (a továbbiakban: Rtv.) 92. § (1) bekezdésében biztosított jogkörömnél fogva, a panasz tárgyában folytatott eljárás során – figyelemmel az Rtv. 93/A. § (7) bekezdésére, továbbá a Független Rendészeti Panasztestület (továbbiakban: Panasztestület) 75/2011. (III. 30.) számú állásfoglalásának megállapításaira – a rendőri intézkedés elleni panasznak az intézkedés hangneme tekintetében

h e l y t a d o k,

míg egyéb vonatkozásban a panaszt

e l u t a s í t o m.

A határozat ellen az Rtv. 93/A. § (9) bekezdése alapján – figyelemmel a közigazgatási hatósági eljárás és szolgáltatás általános szabályairól szóló 2004. évi CXL. törvény (a továbbiakban: Ket.) 100. § (1) bekezdésére, valamint a 109. § (3) bekezdésére – fellebbezésnek helye nincs, annak felülvizsgálata közvetlenül kérhető a bíróságtól.

A keresetlevelet az Országos Rendőr-főkapitányságnál (a továbbiakban: ORFK) – a Fővárosi Bíróságnak címezve – a felülvizsgálni kért határozat közlésétől számított harminc napon belül kell benyújtani, vagy ajánlott küldeményként postára adni, illetve azt a fenti határidőn belül a Fővárosi Bírósághoz a 1027 Budapest II. kerület Csalogány u. 47-49. címre közvetlenül is be lehet nyújtani. (A polgári perrendtartásról szóló 1952. évi III. törvény 330. § (2) bekezdése, 326.§ (7) bekezdése; Ket. 109. § (1) bekezdése.)

A határozatot kapják:

- 1) Panaszos
- 2) Független Rendészeti Panasztestület
- 3) Heves Megyei Rendőr-főkapitányság vezetője
- 4) Irattár

INDOKOLÁS

I.

A panaszos előadta, hogy 2010. szeptember 5-én családjával – feleségével és kislányával – az M3-as autópályán közlekedett gépkocsival, amikor 11:30 óra körüli időpontban, az autópálya gyöngyösi lehajtójánál rendőrök állították meg, és közúti ellenőrzés keretében igazoltatták.

Az intézkedés megkezdésekor a rendőr – akit tájékoztatása alapján O. V.-nak hívnak, és a Heves Megyei Rendőr-főkapitányságon teljesít szolgálatot a panaszbeadványban leírtak szerint – az iránt érdeklődött a panaszostól, hogy beszél-e magyarul. A nemleges választ követően részben magyarul (a rendőr részéről), részben angolul (a panaszos és részben a rendőr részéről) folyt a kommunikáció, a panaszos állítása szerint a rendőr végig udvariatlan, megalázó hangnemben és stílusban beszélt.

Az intézkedő rendőr elkérte a gépkocsi okmányait, amelyek a panaszos táskájában voltak a csomagtartóban. A panaszos ezt jelezte, és hátrament, hogy elővegye az iratokat, azonban a csomagtartó nyitásakor az eljáró rendőr magyarul azt kérdezte, hogy „miért nyitja ki a csomagtartót, talán a rendszámtáblát kívánja-e elrejteni?”. Az intézkedő rendőr megkérdezte a panaszostól, hogy kié a gépjármű, mire a panaszos közölte, hogy a munkáltatójáé. Ezt követően a rendőr a munkáltató iránt érdeklődött, azonban a panaszos a nyelvi nehézségekből adódóan nem tudta magát megértetni. Az intézkedő rendőr ekkor már kifejezetten arrogánsan, udvariatlan stílusban lépett fel, ezért a panaszos felesége is kiszállt a gépkocsiból, és magyarul arról érdeklődött a rendőrtől, hogy mi a probléma, és miért beszél a panaszossal elfogadhatatlan hangnemben. A rendőr erre azt válaszolta, hogy azért „mert nem ért [a panaszos] sem magyarul, sem angolul”, majd kérdőre vonta a feleséget, hogy „miért nem szállt ki korábban, ha beszél magyarul”. A panaszos ez alatt folyamatosan próbált szót érteni az intézkedő rendőrrel, de nem járt sikerrel.

A panaszos autóban ülő kislánya ekkor sírva fakadt, amit meghallva egy másik rendőr jött oda, és érdeklődött, hogy mi a probléma, majd miután látta, hogy a gépkocsi és a panaszos valamennyi irata rendben van, szólt az intézkedő rendőrnek, hogy engedje tovább menni a családot.

Végül, amikor az elszenvedett bánásmódtól remegve a panaszos beszállt a gépkocsijába, kezének remegését látva az intézkedő rendőr – a panaszos szerint nyilvánvalóan a származására utalva – még megkérdezte, hogy „Mi van, kung-fuzol? Miért remeg a kezed, meg akarsz verni?”, majd azzal engedte útjára, hogy tanuljon meg magyarul. Mivel semmiféle jogsértést nem követett el, a panaszossal szemben további intézkedést nem alkalmaztak.

A panaszos beadványában megjegyezte, hogy több mint öt éve Magyarországon élő mérnök, aki elfogadhatatlannak tartja, hogy pusztán azért, mert külföldi és a magyar nyelvet nem ismeri, családja előtt megalázzák, és származására utaló, őt mélyen sértő megjegyzésekkel illessék, annak ellenére, hogy semmiféle jogsértést nem követett el, és az intézkedő rendőrökkel igyekezett maximálisan együttműködni.

A jogi képviselő 2010. október 12-én kelt levele az alábbi kiegészítéseket tartalmazza. A panaszos nem emlékszik arra, hogy az intézkedő rendőr viselt-e azonosító számot. A rendőr magyar nyelven mutatkozott be, majd az első kérdése – szintén magyarul – az volt, hogy a

panaszos beszél-e magyarul. A panaszos elmondása szerint az intézkedő rendőr nem jelölte meg az intézkedés célját, és nem oktatta ki a panaszjogról. A rendőr nem tudta angolul megértetni magát, a panaszos azonban számos részletet megértett az intézkedő rendőr magyar nyelvű kommunikációjából, ezeket később – az eset után – megbeszélte feleségével, aki megerősítette az elhangzottakat, illetőleg azt, hogy a panaszos jól értelmezte a hallottakat.

A jogi képviselő tájékoztatása tartalmazza a panaszos feleségének az esettel kapcsolatos nyilatkozatát is, amely szerint miután félreálltak, a panaszos kiszállt a gépkocsiból, az ablak azonban le volt húzva, így felesége mindent hallott. Állítása szerint a rendőr köszönés és bemutatkozás nélkül kezdte meg az intézkedést, majd tegezve megkérdezte a panaszost, hogy beszél-e magyarul, amire a férje nemmel válaszolt. A rendőr erre gúnyosan azt felelte: „Csak beszélsz, ha megérted, mit kérdeztem!” Ezután elkérte az igazoltatáshoz szükséges iratokat – amelyek a csomagtartóban elhelyezett táskában voltak – ezért a panaszos hátrament, és felnyitotta a csomagtartót. Miközben a rendőr előrement az első rendszámot leolvasni, megjegyezte, hogy „minek kellett kinyitni azt a csomagtartót, hogy ne lássam a rendszámot?”

Miután a rendőr visszament a gépjármű mögé, annak tulajdonosa iránt érdeklődött. A panaszos elmondta, hogy a gépjármű a munkáltatója tulajdonában van, mivel azonban a rendőr a vállalat nevét nem ismerte, ezért nem értette meg a panaszos választát, illetve annak magyarázatát sem, és egyre durvább hangnemben beszélt. Ekkor szállt ki a panaszos felesége a gépjárműből, hátrament és megkérdezte, hogy mi a probléma. A rendőr meglepetten ránézett, és megkérdezte, hogy ha beszél magyarul, akkor miért nem szállt ki korábban az autóból. Erre a panaszos felesége azt felelte, hogy véleménye szerint, amit a férje elmondott, az érthető volt. Ezután elismételte a férje által a gépkocsi tulajdonosával kapcsolatban elmondottakat, majd megkérdezte, hogy a rendőr miért beszél ilyen hangnemben a férjével. A rendőr erre – enyhe mosollyal az arcán – visszakérdezett, hogy „A férje? Nem értem mit mond, mert sem magyarul, sem angolul nem tud beszélni!”. A feleség megkérdezte a rendőrtől a nevét, aki erre csak a keresztnéve közlésével válaszolt.

Eközben odament egy másik rendőr, aki szintén megkérdezte, mi a probléma. A panaszos felesége elmondta neki, hogy megengedhetetlen hangnemben beszél az intézkedő rendőr a férjével. Ez a rendőr annyit mondott intézkedő társának, hogy amennyiben minden iratot rendben talált, engedje útjára a családot.

Ahogy az intézkedő rendőr visszaadta az iratokat, látta, hogy remeg a panaszos keze, amire azt a megjegyzést tette, hogy „Mi van kung-fuzol, vagy meg akarsz verni?” A panaszos feleségét ez a megjegyzés felháborította, mivel véleménye szerint a panaszos állampolgárságára utalt.

Ezt követően a panaszos felesége kivette kislányukat a hátsó gyerekülésből, mert a történeteket hallva megijedt és sírni kezdett. Miközben próbálta megnyugtatni, az intézkedő rendőr azt mondta a kislánynak: „Ne sírjál, a csúnya rendőr bácsi nem bántja apát!” Pár perc múlva a panaszos és felesége beültek az autóba, az intézkedő rendőr pedig a panaszosnak a következő megjegyzést tette: „Forgasd többet a magyar szótárt!”, majd köszönés nélkül visszament a kollégájához.

Az ORFK Ellenőrzési Szolgálat – 2011. május 17-én kelt végzésével – jogi képviselőjén keresztül nyilatkozattételre hívta fel a panaszost. Azzal a kérdéssel kapcsolatban,

hogy a panaszos mit értett azon, hogy a rendőr „bemutatkozott”, és konkrétan mi hangzott el ezen közlés során, a panaszos azt a választ adta, hogy a rendőr az intézkedés megkezdésekor nem mutatkozott be, ezt sem a panaszos, sem a felesége nem állította. A bemutatkozás szót azért is használták korábban idézőjelben, mert az alatt az intézkedés megkezdését értették. A rendőr első mondata tegező formában az volt – nyilvánvalóan a panaszos ázsiai származását látva –, hogy „Beszélsz magyarul?”. Bemutatkozás, illetve a beosztásával kapcsolatos tájékoztatás ekkor nem hangzott el a rendőr részéről.

Arra vonatkozóan, hogy mikor és hogyan szerzett tudomást az intézkedő rendőr pontos nevéről és szolgálati helyéről – amelyeket panaszában is feltüntetett – a panaszos úgy nyilatkozott, hogy mivel mind az eljáró rendőr viselkedése, mind pedig a hangneme elfogadhatatlan volt, ezért a felesége az intézkedés későbbi szakaszában – amikor a panaszos hátrament a gépkocsi csomagtartójához az iratokért – kérdezett rá a rendőr nevére, aki erre csak a keresztnévét közölte. Később, amikor a rendőr megjegyzést tett a panaszos származására, a felesége ismét rákérdezett a rendőr nevére és szolgálati helyére, annak érdekében, hogy a szükséges lépéseket később megtehessék. Ekkor adta meg az intézkedő rendőr a teljes nevét és a szolgálati helyét.

A panasztételi jogról szóló tájékoztatás elmaradásával, valamint az arról való tudomásszerzéssel kapcsolatban a panaszos közölte, hogy számára magától érthetődő volt, hogy egy demokratikus országban kell, hogy legyen megfelelő módja a kifogásolható rendőri intézkedéssel kapcsolatos panasznak. Mivel a történetek megviselték, ezért még aznap felhívta telefonon munkáltatójának ügyvédjét – jelenlegi jogi képviselőjét – aki tájékoztatta a lehetséges lépésekről, és meghatalmazása alapján megírta a panaszbeadványokat.

A Panasztestület a rendőri intézkedéssel kapcsolatban lefolytatott vizsgálatot követően állásfoglalásában megállapította *„hogy az intézkedő r. zászlós által használt hangnem, és különösen a panaszos származására utaló, illetve olyanként értelmezhető kijelentés megvalósította a panaszos emberi méltóságának sérelmét”*.

II.

A panaszolt intézkedéssel kapcsolatban a rendelkezésre álló rendőrségi okiratok az alábbiakat tartalmazzák:

- A Heves Megyei Rendőr-főkapitányság r. zászlósának 2010. október 11-én kelt jelentése szerint 2010. szeptember 5-én, 11 órától 12 óráig álló ellenőrzést hajtott végre az M3-as autópálya, Gyöngyös-Nyugat csomópontjánál, egy kollégája biztosítása mellett.

Szolgálati teljesítése során, közlekedésrendészeti ellenőrzés céljából megállította a panaszoszt. Kulturáltan, a napszaknak megfelelően köszönt, tisztelgett, közölte a nevét, jelvéyszámát és a szolgálati helyét, valamint az intézkedés célját. Az intézkedés során megkérdezte a panaszosztól, hogy beszél-e magyarul, akinek a válasza az volt, hogy „kicsit”. Közölte a panasossal, hogy közúti gépjármű ellenőrzés céljából a saját és a gépjármű okmányait adja át. A panaszos a jármű csomagtartójához ment, majd annak ajtaját felnyitotta, miközben az intézkedő rendőr a jármű rendszámát ellenőrizte a körözési rendszerben. A r. zászlós ekkor mondta a panaszosnak, hogy épp a rendszámot olvasta le, de majd megnézi azt a jármű elején.

Ezt követően a panaszos átadta a kért okmányokat, miközben a r. zászlós megkérdezte, hogy kinek a tulajdona a személygépkocsi, amire a panaszos válaszként munkáltatójának a nevét mondta. Közben a r. zászlós a jármű forgalmi engedélyében ellenőrizte a gépjármű tulajdonosát, amely a panaszos által említett vállalat volt. Megkérdezte a panaszt, hogy a vállalat a saját tulajdona-e, amelyre válaszként a panaszos ismét a vállalat nevét mondta. A r. zászlós a panaszos a gépjármű vezetésére vonatkozó meghatalmazást nem adott át. Ezután megkérdezte a panaszt, hogy beszél-e angolul, amire angolul azt a választ kapta, hogy igen. A r. zászlós ezt követően angolul kérdezte a panasztól, hogy a forgalmi engedélyben szereplő vállalat a saját tulajdona-e, válaszként azonban ismét a vállalat nevét kapta. Ekkor a járműből kiszállt a panaszos felesége, aki emelt hangon kérdezte a rendőrtől, hogy miért beszél ilyen hangnemen a férjével, nem veszi észre, hogy nem beszél magyarul? A r. zászlós megkérdezte tőle, hogy miért nem segített eddig a férjének a tolmácsolásban, aki ugyan beszél angolul, de japán akcentusa miatt az intézkedő rendőr nem értette meg őt.

Még tartott az intézkedés a jármű hátsó részénél, amikor a forgalmi engedélyt a r. zászlós visszaadta, és látta, hogy a panaszos kapkod, remeg a keze, ahogy egyre idegesebb lett. Kézmozdulatait látva és idegállapotát figyelembe véve a rendőr nyugtatni próbálta a panaszt, egyúttal azonban, „esetleges agresszióját megelőzendő” arra hívta fel a figyelmét, hogy támadónak tekinthető hirtelen mozdulatokat ne tegyen irányába. A nyelvi nehézségek miatt e felhívás során a kungfu kifejezést is használta, arra gondolva, hogy azt biztosan megérti a panaszos. Ezután még megkérdezte, hogy milyen kapcsolatban áll a panaszos a tulajdonosként feltüntetett vállalattal, alkalmazott-e, vagy ő a vállalat tulajdonosa. Válaszul a panaszos felesége közölte, hogy alkalmazott. Ezt követően a panaszos és felesége is megkérdezte a r. zászlóstól, hogy mi a neve, aki azt ismét közölte velük, továbbá jelvényszámát is megadta, amit közben meg is mutatott. A r. zászlós közölte a panasszal, hogy az intézkedéssel szemben panasszal élhet, azonban ő a helyszínen nem jelezte ilyen szándékát.

Amikor az okmányokat az intézkedő rendőr visszaadta, a jármű hátsó ülésén utazó kislány sírni kezdett. Ekkor az édesanyja kivette a kocsiból, majd az ölébe vette és próbálta megnyugtatni. Ezt látva a r. zászlós a következőket mondta a kislánynak: „Ne sírjál kicsi, nincsen semmi baj, nyugodj meg!”. Ezek után a panaszos családjával a helyszínről távozott, a r. zászlós pedig folytatta a szolgálatát.

A jelentés szerint az intézkedés során a r. zászlós nem használt szolgálatra méltatlan hangnemet – ez nem is állt szándékában – hanem próbálta megértetni magát a panasszal. Állítása szerint, ha a magyar nyelvet nem beszélő személlyel kommunikál, akarata ellenére megemeli a hangsúlyát, és artikulálva, közben mutogatva próbálja megértetni magát. Ha az intézkedést megkezdte, akkor mindenképpen arra törekszik, hogy azt eredményesen be is fejezze, még akkor is, ha a kölcsönös megértés nehézségekbe ütközik. Állítása szerint addig mutogat, ha kell, rajzol, amíg az eredményre nem vezet. Utal arra is, hogy japán tolmácsot körülbelül egy nap alatt lehetett volna találni, és ugyan a szolgálati járművekben van egy segédkönyv, amelyben több nyelven le vannak írva különböző szituációk, de sajnos japánul nincs benne semmi. A panaszosnak ugyanakkor joga lett volna a helyszínre tolmácsot hívni, de ezzel a lehetőséggel nem élt.

A r. zászlós előadta továbbá, hogy nem a panaszos származására utalt, amikor a „kung-fuzást” szóvá tette. Állítása szerint ez a szó „a szava járása”, amit rendszeresen

használ. A kung-fu nem japán, hanem kínai harcművészet, így a panaszos származására nem is utalhatott volna vele.

A panaszos felesége azonban, amikor megkérdezte a r. zászlós nevét, egyre mérgesebben, idegesebben beszélt vele, és arrogáns magatartást tanúsított. Ezt a reakciót a rendőr saját roma származásának és nevének tulajdonította. Mivel ő maga is tudja, hogy milyen érzés az, ha az embert a származása miatt megkülönböztetik, gúnyolják, ezért nemhogy szándékosan, de még véletlenül vagy tréfából sem utalt és nem is utalna senki származására. Megjegyezte továbbá, hogy ha az intézkedés megkezdésekor a panaszos felesége tájékoztatta volna, hogy a férje nem beszél magyarul, és segítséget nyújtott volna a tolmácsolásban, akkor a félreértés és a kellemetlen helyzet elkerülhető lett volna.

- Az Alosztály megbízott vezetőjének 2010. október 14-én kelt jelentése arról számol be, hogy a sérelmezett intézkedés körülményeit az intézkedő rendőr jelentése, valamint az intézkedés során jelen volt másik r. zászlós által elmondottak alapján kivizsgálta.

Az intézkedő r. zászlós 2010. szeptember 05-én 07 órától 2010. szeptember 6-án 07 óráig látott el közterületi szolgálatot egy kollégájával az M3 autópálya Heves megyei szakaszán. Az autópálya Gyöngyös-Nyugat lehajtójánál állóellenőrzést végeztek 11 órától 12 óráig, amelynek során az Rtv. 44. § (1) bekezdés b) pontja alapján közlekedésrendészeti ellenőrzés alá vonták a panaszoszt. A r. zászlós az intézkedés kezdetekor a napszaknak megfelelően köszönt, nevét, jelvéyszámát, szolgálati helyét, valamint a tervezett intézkedést közölte. Az intézkedést kollégája biztosította.

A r. zászlós megkísérelte a közlekedésrendészeti ellenőrzést a jogszabálynak megfelelően végrehajtani, ami nyelvi nehézségekbe ütközött. Ezt a nehézséget az intézkedő rendőr a tőle telhető lehető legjobb módon igyekezett áthidalni, azonban a panaszos ebben nem volt partner, és az intézkedés lefolytatását nem segítette épp úgy, mint a gépkocsiban vele együtt utazó, magyar származású felesége sem, aki meg sem kísérelte a rendőri intézkedést oly módon segíteni, hogy a férje és a rendőr között tolmácsol.

Az intézkedés során, miután a panaszos szemmel láthatóan egyre idegesebb lett, remegett a keze, és egyre hangosabban beszélt, ezért a r. zászlós felhívta a figyelmét arra, hogy ne viselkedjen félreérthetően, ne tegyen olyan mozdulatokat, amelyeket ő esetlegesen támadó jellegűnek vélhet. Mivel a nyelvi nehézségek miatt a közlés megértése kétséges volt, így hirtelen improvizációból az intézkedő rendőr a kung-fu kifejezést is használta, gondolván, hogy az intézkedés alá vont azt biztosan megérti.

Ezt követően szállt ki a gépkocsiból a panaszos felesége, aki rögtön emelt hangon közölte a rendőrrel, hogy beszéljen kulturált hangnemen, majd meglátva, hogy az intézkedésnél jelen van egy másik rendőr is, azonnal hozzá fordult, hogy vegye át az intézkedést. Az intézkedés átvételére azonban nem került sor, mivel arra rendőri szempontból nem volt ok. Ezt követően emelt hangon kérdezte a panaszos is, és a felesége is az intézkedő rendőr nevét, amit a r. zászlós közölt is, a jelvéyszámával és a beosztási helyével együtt, valamint panaszjogáról, és annak lehetőségekről is tájékoztatta a panaszoszt.

Az alosztályvezető véleménye szerint a jelentés alapján, valamint az intézkedést biztosító r. zászlós szóbeli meghallgatása során az is egyértelműen megállapítható volt, hogy a panaszos felesége azonnal arrogáns viselkedést tanúsított, nem segítő szándékkal avatkozott

be a rendőri intézkedésbe, majd látva az intézkedő rendőr bőrszínét, és hallva roma származására utaló nevét, még arrogánsabb lett, hangját megemelte, és egyre ingerültebben beszélt vele. Amikor a rendőrök szembesültek azzal, hogy a gépkocsiból kiszálló nő az intézkedés alá vont felesége, segítségét kérték a kommunikációban.

A jelentés megjegyzése szerint az intézkedő r. zászlós ismeri a harcművészeteket, így kizárható az, hogy az intézkedés alá vont származására utalt volna a kung-fu kifejezéssel, mert ha ezt akarta volna tenni, akkor a karate megnevezést használta volna. Az intézkedő rendőr roma származású, élete során sokszor és sokféleképpen szembesült kirekesztéssel, negatív megkülönböztetéssel, így kizárható az, hogy a panaszos származásával gúnyolódott volna.

A r. zászlós intézkedéseivel kapcsolatban eddig hasonló jellegű panasz nem érkezett, ellenben baleseti ügyekben több esetben is megköszönték segítőkész hozzáállását mind telefonon, mind pedig levélben. Az alosztályvezető álláspontja szerint a rendőr intézkedése az Rtv. 44. § (1) bekezdés b) pontja alapján jogszerű, szakszerű és az Rtv. 15. § alapján arányos volt.

Az ORFK Ellenőrzési Szolgálatának megkeresésére az intézkedést végrehajtó r. zászlóst szolgálati előljárója 2011. május 10-én nyilatkoztatta a panasszal kapcsolatban. Arra a kérdésre, hogy milyen nyelven került sor az intézkedés tényének és céljának közlésére, valamint az intézkedés alá vont személy panasztételi jogról történő tájékoztatására, a r. zászlós azt a választ adta, hogy az intézkedés kezdetén tisztelgett, majd közölte az intézkedés alá vont személlyel a nevét, rendfokozatát, jelvéyszámát és beosztási helyét, továbbá, hogy gépjármű ellenőrzés, valamint azt, hogy „autó papír, sofőr papír”. A panaszos ennek tudomásul vételét és megértését fejének bólintásával jelezte, majd a gépjárműből kiszállt, és a csomagtartóhoz ment a papírokért. A panasztételi jogra történő tájékoztatást az intézkedés végén adta meg, ekkor már jelen volt a panaszos felesége is. Minden közlés magyar nyelven történt. A r. zászlós elmondta továbbá, hogy azért beszélt hangosabban, erősen artikulálva, hogy talán így jobban sikerül megértetni magát az intézkedés alá vont személlyel.

Arra a kérdésre, hogy milyen szövegkörnyezetben használta a „kung-fu” szót az intézkedés során, a r. zászlós azt válaszolta, hogy mivel az intézkedés alá vont személy kezeit idegesen mozgatta, azok remegtek, ezért közölte vele, hogy „Ne kung-fuzzon!”. A rendőr úgy gondolta, hogy ezt a kifejezést hallva a panaszos érteni fogja arra irányuló célzását, hogy semmi sem indokolja a hadonászást.

Arra a kérdésre, hogy a r. zászlós tegezte-e az intézkedés során a panaszost, az volt a válasz, hogy elképzelhető, hogy sor került tegező megszólításra, de ez kizárólag annak tudható be, hogy az intézkedés alá vont személlyel nem volt közösen érthető nyelv.

III.

A panaszos által előadott kifogások kapcsán – a fenti okirati bizonyítékok figyelembevételével megállapított tényállás alapján – álláspontom a következő.

- Az Rtv. 44. § (1) bekezdés b) pontja¹ szerint a rendőr az Rtv-ben és a külön jogszabályban meghatározott közlekedésrendészeti feladatának ellátása során a közlekedési rendszabályok megtartását, a járműhasználat szabályszerűségét, az okmányokra és a felszerelésekre vonatkozó előírások megtartását, a jármű birtoklásának jogszerűségét, az üzemben tartó, illetőleg a használó személyazonosító adatait, a jármű közlekedésbiztonsági állapotát és adatait a forgalomban és a telephelyen ellenőrizheti.

A panaszost, valamint az általa vezetett gépkocsit az intézkedő rendőrök – a hivatkozott törvényhely alapján – jogszerűen vonták közlekedésrendészeti intézkedés alá, ennek keretében megfelelő joggal bírtak arra, hogy ellenőrizzék a panaszos és a jármű okmányait, illetve az igazoltatás során megismerjék a panaszos személyes adatait.

- A rendőr az intézkedés megkezdése előtt – ha az a rendőri intézkedés eredményességét veszélyezteti, az intézkedés befejezésekor – az Rtv. 20. §-ában² foglalt előírásoknak megfelelően köteles azonosítani magát nevének és azonosító számának közlésével, illetve köteles szóban közölni az intézkedés tényét és célját. Az Rtv. V. és VI. fejezetében foglalt intézkedések, illetve kényszerítő eszközök alkalmazását követően a rendőr köteles az intézkedés alá vont személyt tájékoztatni a törvény szerinti panasz lehetőségéről.

A szolgálati fellépés módjára vonatkozó szabályokat a Rendőrség Szolgálati Szabályzatáról szóló 62/2007. (XII. 23.) IRM rendelet 4. §-a³ részletezi.

¹ **Rtv. 44. § (1) bekezdés:** „A rendőr az e törvényben és a külön jogszabályban meghatározott közlekedésrendészeti feladatának ellátása során (...)

b) a közlekedési rendszabályok megtartását, a járműhasználat szabályszerűségét, az okmányokra és a felszerelésekre vonatkozó előírások megtartását, a jármű birtoklásának jogszerűségét, az üzemben tartó, illetőleg a használó személyazonosító adatait, a jármű közlekedésbiztonsági állapotát és adatait a forgalomban és a telephelyen - a jogszabályban meghatározottak alapján - ellenőrizheti;”

² **Rtv. 20. §:** „(1) A rendőrt az intézkedés során

a) az egyenruhája és azon elhelyezett azonosító jelvénye vagy

b) szolgálati igazolványa és azonosító jelvénye igazolja.

(2) A rendőr az intézkedés megkezdése előtt - ha az a rendőri intézkedés eredményességét veszélyezteti, az intézkedés befejezésekor - köteles nevét, azonosító számát, valamint az intézkedés tényét és célját szóban közölni. Az V. és VI. fejezetben foglalt intézkedések, illetve kényszerítő eszközök alkalmazását követően a rendőr köteles az intézkedés alá vont személyt tájékoztatni az e törvény szerinti panasz lehetőségéről.

(3) A rendőr köteles - ha az a rendőri intézkedés eredményességét nem veszélyezteti - intézkedése megkezdése előtt szolgálati igazolványát vagy azonosító jelvényét felmutatni. Ha a rendőr szolgálati igazolványának vagy azonosító jelvényének felmutatása az intézkedés megkezdése előtt veszélyeztetné az intézkedés eredményességét, úgy azt az intézkedés befejezésekor köteles felmutatni.

(4) Ha a rendőr egyenruhát visel, de az intézkedés során azonosító jelvénye nem látható, vagy azt nem viseli, akkor a ruházatán azonosító jelvényének számát jól láthatóan fel kell tüntetni.”

³ **Szolgálati Szabályzat 4. §:** „(1) A rendőr az intézkedést - ha az a rendőri intézkedés eredményességét nem veszélyezteti - a napszaknak megfelelő köszönéssel, az intézkedés alá vont nemének, életkorának megfelelő megszólítással, ha egyenruhát visel tisztelgéssel, és a tervezett intézkedés megjelölése és célja, valamint neve és azonosító száma közlésével kezdi meg. Az intézkedő rendőr az intézkedés megkezdése előtt - ha az a rendőri intézkedés eredményességét nem veszélyezteti - szolgálati igazolványát vagy azonosító jelvényét is felmutatja.

(2) Ha az (1) bekezdés szerinti közlés, illetve a szolgálati igazolvány vagy az azonosító jelvény felmutatása a rendőri intézkedés eredményességét veszélyezteti, azt az intézkedést követően kell megtenni.

(3) Ha az intézkedés alá vont a rendőr felszólításának nem tesz eleget, az intézkedő rendőr „A törvény nevében!” felszólítással figyelmezteti, hogy szigorúbban lép fel.

Az eredeti panaszbeadványban az intézkedést megkezdő rendőr személyével kapcsolatban az szerepel, hogy „tájékoztatása szerint O. V., aki a Heves Megyei Rendőr-főkapitányságon dolgozik”. A Panasztestületnek adott válaszában a panaszos leírta, hogy a „bemutatkozás” magyar nyelven történt, az első kérdés – magyarul – az volt, hogy „Beszélsz magyarul?”. A 2011. május 25-én kelt nyilatkozatában a panaszos jogi képviselője kihangsúlyozta, hogy azért tette idézőjelbe a bemutatkozás szót, mivel azzal kizárólag az intézkedés megkezdésére kívánt utalni, melynek során – a panaszos és felesége egybehangzó állítása szerint – csak a fenti kérdés hangzott el, a rendőr teljes nevét és szolgálati helyét csak az intézkedés későbbi szakaszában, a panaszos feleségének kérdésére válaszolva közölte. A rendőr a panasz szerint nem jelölte meg az intézkedés célját, továbbá nem adott tájékoztatást a panaszjogról sem.

Az intézkedő rendőr jelentése szerint az intézkedés megkezdésekor kulturáltan, a napszaknak megfelelően köszönt, tisztelgett, közölte a nevét, jelvéyszámát és szolgálati helyét, valamint az intézkedés célját. Később – a panaszos, majd a feleség kérdésére válaszolva – ismét megmondta a nevét és a jelvéyszámát, amit azonosító jelvényét közben feléjük fordítva meg is mutatott. Közölte azt is, hogy az intézkedésével szemben panasztételre van lehetőség.

A panaszos és a felesége által előadottak, valamint az intézkedő rendőr jelentésében foglaltak közötti nyilvánvaló ellentmondást a rendőri jelentésben, mint közokiratban foglalt tények alapján oldottam fel.

A polgári perrendtartásról szóló 1952. évi III. törvény (a továbbiakban: Pp.) 195. § (1) bekezdése akként rendelkezik, hogy *„az olyan papír alapú (...) okirat, amelyet bíróság, közjegyző vagy más hatóság, illetve közigazgatási szerv ügykörén belül, a megszabott alakban állított ki, mint közokirat teljesen bizonyítja a benne foglalt intézkedést vagy határozatot, továbbá az okirattal tanúsított adatok és tények valóságát, úgyszintén az okiratban foglalt nyilatkozat megtételét”*. Ezen törvényes vélelemmel szemben ellenbizonyításnak is csak korlátozott mértékben van helye [Pp. 195. § (6) bek.].

Ezzel egybehangzóan a Legfelsőbb Bíróság 1/2004. sz. büntető jogegységi határozata kimondja, hogy az intézkedésről készült rendőri jelentés *közokirat*, a 2/2004. sz. büntető jogegységi határozat ezt az álláspontot megerősíti. A Legfelsőbb Bíróság 1858. sz. büntető elvi határozata szerint *„a rendőri jelentés közokirat; feladata annak igazolása, hogy az abban megjelenített intézkedés megtörtént”*.

(4) A rendőri intézkedés közben körültekintően kell eljárni. A rendőrnek arra kell törekednie, hogy megelőzze, hogy megtámadják, lefegyverezzék, figyelmét a szolgálati tevékenységtől elvonják, vagy lekötöttségét jogellenes cselekmény elkövetésére használják fel.

(5) A rendőri intézkedés eredményes befejezését szükség esetén segítség igénybevételevel is biztosítani kell.

(6) Ha a rendőr az Rtv. V. fejezetében foglalt intézkedést vagy a VI. fejezetében foglalt kényszerítő eszközt alkalmaz, ezt követően az intézkedés alá vont személyt tájékoztatja az Rtv. szerinti panasztétel lehetőségéről.

(7) A rendőr részéről - szolgálati feladatai ellátása során - tilos a személyek bármilyen, így különösen nemi, faji vagy etnikai származás, vallás vagy világnézet, fogyatékoság, kor vagy szexuális irányultság alapján történő hátrányos megkülönböztetése,

(8) Az (1) bekezdés alkalmazása során a rendőri intézkedés eredményességét az ott meghatározott információk előzetes közlése, illetve a szolgálati igazolvány vagy az azonosító jelvény felmutatása akkor veszélyezteti, ha a közlés vagy a felmutatás időigénye az intézkedés megtételét lehetetlenné teszi, vagy annak eredményességét aránytalan mértékben veszélyezteti.”

A bizonyítékok értékelése során figyelembe vettem azt a tény, hogy a panaszos felesége kezdetben az autóban ült, és kizárólag annak lehúzott ablaka mellett észlelte az intézkedés során elhangzottakat, valamint azt a körülményt, hogy a panaszos nem beszéli a magyar nyelvet, ezért a kommunikációs nehézségek miatt nem lehet biztos abban, hogy megértette az intézkedő rendőr valamennyi közlését.

Ezért a panaszos és felesége nyilatkozatában foglaltak bizonyító ereje nem érte el azt a szintet, amely azt a meggyőződést alakíthatta volna ki, hogy a rendőri jelentésbe, mint közokiratba foglalt adatok és tények a közokirat tartalmának hamis, vagy meghamisított voltára utalnának, így azt teljes bizonyító erejűként fogadtam el.

A panaszos a törvényes határidőn belül élni tudott panasztételi jogával, az eredetileg benyújtott beadványában pedig az intézkedő rendőrt nevén nevezte, és pontosan megjelölte az alosztály elnevezését is, ahol szolgálatát teljesíti. A panaszos emellett tisztában volt az intézkedés céljával, amit alátámaszt az is, hogy a közlekedésrendészeti ellenőrzés során elkért okmányokat átadta a rendőrnek. E körülményekre, valamint a fentiekre tekintettel a rendőr azonosítási kötelezettségével, szolgálati fellépésének módjával, valamint a panasztételhez való jogról szóló tájékoztatás elmaradásával kapcsolatos panaszt elutasítom.

- A panaszos sérelmezte, hogy az intézkedő rendőr végig udvariatlan, megalázó hangnemben beszélt vele, többször letegezte, az intézkedés végén pedig – származására utalva – a „Mi van, kung-fuzol? Miért remeg a kezed, meg akarsz verni?” kérdéseket tette fel neki, majd azzal bocsátotta el, hogy tanuljon meg magyarul.

Az Rtv. 2. § (1) bekezdése⁴ értelmében „a Rendőrség tiszteletben tartja és védelmezi az emberi méltóságot, óvja az ember jogait”. Az Rtv. 11. § (1) bekezdése⁵ rögzíti, hogy „a rendőr köteles a szolgálati beosztásában meghatározott feladatait a törvényes előírásoknak megfelelően teljesíteni”.

A Magyar Köztársaság Rendőrségének Etikai Kódexe 5. pontjában megfogalmazottak szerint „a rendőr a ráruházott hatalom alkalmazása során megfontolt és mértéktartó, intézkedéseit (...) indulatoktól mentesen hajtja végre, kerüli a szükségtelen konfliktusok kialakítását. Nem alkalmaz (...) megalázó bánásmódot és ezt másoktól sem tűri el”.

A rendőr jelentésében maga is leírta, hogy – a nyelvi nehézségek miatt – valóban emelt hangon, artikulálva beszélt a panaszossal, és elképzelhetőnek tartja, hogy sor került részéről tegező megszólításra, illetve valóban használta a „kung-fu” szót a panaszos kezének remegését látva. Ez utóbbival kapcsolatban egyébként a Panasztestület arra a megállapításra jutott, a panaszos alappal feltételezhette, hogy az intézkedő rendőr a származására utaló, azt becsmérlő kijelentést tett, ezért a rendőri szóhasználat alkalmas volt arra, hogy sértse a panaszos emberi méltósághoz való alapjogát.

⁴ **Rtv. 2. § (1) bekezdés:** „A rendőrség védelmet nyújt az életet, a testi épséget, a vagyonbiztonságot közvetlenül fenyegető vagy sértő cselekménnyel szemben, felvilágosítást és segítséget ad a rászorulóknak. A rendőrség tiszteletben tartja és védelmezi az emberi méltóságot, óvja az ember jogait.”

⁵ **Rtv. 11. § (1) bekezdés:** „A rendőr köteles a szolgálati beosztásában meghatározott feladatait a törvényes előírásoknak megfelelően teljesíteni, az előjárója utasításainak - az e törvényben foglaltak figyelembevételével - engedelmeskedni, a közbiztonságot és a közrendet, ha kell, élete kockáztatásával is megvédeni.”

A rendőri intézkedés során egy, a magyar nyelvet nem ismerő személlyel szemben nem indokolt és nem is megengedhető – még a kommunikáció megkönnyítése érdekében sem – a tegező forma és az emelt hang használata. A rendőr részéről elhangzott „kung-fu” szót pedig valóban értelmezhetette úgy a panaszos, hogy azzal a rendőr ázsiai származására utalt. Az intézkedő rendőr által használt hangnem, valamint az általa tett, félreérthető kijelentés miatt tett panasznak ezért helyt adok.

Mindezek alapján a rendelkező részben foglaltak szerint határoztam.

Hatásköröm és illetékességem az Rtv. 92. § (1) bekezdése⁶, illetve a 93/A. § (6) és (7) bekezdésein⁷ alapul.

Határozatom az alábbi jogszabályokon alapul:

- a polgári perrendtartásról szóló 1952. évi III. törvény 330. § (2) és 326. § (7) bekezdése;
- a közigazgatási hatósági eljárás és szolgáltatás általános szabályairól szóló 2004. évi CXL. törvény 100. § (1) bekezdése, 109. § (1) és (3) bekezdései;
- a Rendőrségről szóló 1994. évi XXXIV. törvény 2. § (1) bekezdése, 11. § (1) bekezdése, 20. §-a, 44. § (1) bekezdésének b) pontja, 92. § (1) bekezdése, 93/A. § (6) és (7) bekezdései;
- a Rendőrség Szolgálati Szabályzatáról szóló 62/2007. (XII. 23.) IRM rendelet 4. §-a.

Budapest, 2011. június „ „.

Dr. Hatala József r. altábornagy
rendőrségi főtanácsos
országos rendőrfőkapitány

⁶ **Rtv. 92. § (1):** „Akinek az e törvény IV., V. és VI. fejezetében meghatározott kötelezettség megsértése, a rendőri intézkedés, annak elmulasztása, a kényszerítő eszköz alkalmazása (e fejezet alkalmazásában a továbbiakban együtt: intézkedés) alapvető jogát sértette - választása szerint - panasszal fordulhat az intézkedést foganatosító rendőri szervhez, vagy kérheti, hogy panaszát az országos rendőrfőkapitány a Testület által lefolytatott vizsgálatot követően bírálja el.”

⁷ **Rtv. 93/A. §**

„(6) Az országos rendőrfőkapitány a panaszról az állásfoglalás kézhezvételét követő tizenöt napon belül közigazgatási hatósági eljárásban dönt. Ha az országos rendőrfőkapitány határozatában eltér a Testület állásfoglalásától, ezt köteles megindokolni.

(7) Az országos rendőrfőkapitány a panaszról az állásfoglalás kézhezvételét követő tizenöt napon belül közigazgatási hatósági eljárásban dönt. Ha az országos rendőrfőkapitány határozatában eltér a Testület állásfoglalásától, ezt köteles megindokolni.”